

e elősegíteni a reformfolyamatot? Egy bizonyos, hogy a vezető indonéz körökön múlik, hogy az ország visszasüpped-e az elnyomó, önkényuralmi rendszerbe, vagy továbbiakban a demokratikus jogállam megvalósítását szorgalmazza.

Kakasy Judit

Az amerikai patriotizmus

Skawinska, Joanna: *Amerykański patriotyzm*. = *Więź*, 2002. 2. no. 59–61. p.

Lengyelországban gyakorta mondogatják: az amerikaiak és az oroszok „egy húron pendülnek”. Egyaránt jellemző rájuk az imperialista mentalitás, a nagyhatalmi gőg, a grandiozitás iránti infantilis vonzódás, a kritikus és európai rafináltság hiánya. A szovjet forradalmi filmek és az amerikai westernek ugyanazokat a sémákat követik.

Eltelktve az amerikaiak technikai-technológiai fölényétől, ezekben a lengyel vélekedésekben látszólag sok igazság van. De: az amerikai, mégha olyannyira, egészen a henecegesség is büszke az ország technikai-technológiai fejlettségére, az orosztól eltérően közbömbös a külső hatalom gyakorlásával szemben. Az amerikai fegyveres erők külföldi bevetéseit, miközben elismeri, hogy szükség van rájuk, apatikusan veszi tudomásul. Egyszerűen nincs szüksége arra, hogy hazája hatalmát militarista cselekmények révén is fitogtassa. Ezzel szemben úgy véli, hogy Amerikának morális kötelezettsége, hogy megvédje az emberi szabadságjogokat. Miközben fiait nem hajlandó az „amerikai érdekek” oltárán feláldozni, viszont annál inkább, ha valaki szabadságának és méltóságának védelmére érdekében kell az áldozatot meghozni.

Az ímént felsorolt nézetek-állásfoglalások igenesak naivak, és nincs semmi közük az amerikai legfőbb adminisztráció meghozta döntések okaihoz. Az amerikai stratégiák az átlagos amerikaiaknak a hatalmi elit irányában tanúsított közömbössége következtében ugyan széles mozgástérrel rendelkeznek, de ennek is vannak „ennél ne tovább” határai a közvélemény időnként feltámadó lelkiismeret-furdalásai miatt.

Mégis: e soknemzetiségű államban általános az „amerikai vagyok” kijelentésben koncentráló patriotizmus. Ennek alapja a lakosság származásának sokfélesége miatt nem lehet a történelem, a közkeletűen folyamatos ide-oda költözködések miatt pedig a „kis hazához”, a szülőhelyhez való ragaszkodás sem. E patriotizmus igazi, tényleges alapja a kétszáz éves Alkotmány, amelynek alanya nem az etnikai értelemben vett nemzet, hanem azok az emberek (we, the people), akik közös etikai és morális elvek körül egyesültek, akik elhatározták egy olyan állam létrehozását, amely megvédi szabadságukat, és amely valamennyi tagja számára garantálja ugyanazokat a jogokat és lehetőségeket. Az amerikai mentalitás alapja a saját szabadságban és lehetőségekben való meggyőződés, amely korántsem csak a saját egyéni sorsot határozza meg, hanem hatással van a valóságra és a kormány által meghozott döntésekre is.

Amerika, főként az értékek és a szabadság amerikaiak által kiküzdött hierarchiája eleni 2001. szeptember 11-i támadás után ezért lett a lakosság 80%-a számára személyes tragédia. A terrorizmus elleni harcot nem a biztonságérzet megsemmisítése miatti sértődöttség táplálja elsősorban, hanem az a meggyőződés, hogy elnökük mögé e harcban a lakosságnak azért kell „egyemberként” felsorakoznia, hogy az ellenség ne tudja tervét, az amerikaiak által kiépített jogok és értékek elpusztítását végrehajtani.

Ennek a patriotizmusnak azonban hátulütői is vannak. Az egyik legmeghatározóbb az a meggyőződés, hogy az az állam, amelyet az amerikaiak építettek ki, illetve azok az